

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændring af reglerne for kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer af anerkendte arbejdsløsheds-kasser) samt forslag til lov om privat arbejdsanvisning m. v.

Som det vil erindres, blev der i februar måned i år vedtaget vidtgående ændringer i arbejdsløshedsloven. Sætserne for arbejdsløshedsunderstøttelsen blev forhøjet væsentligt, og medlemskontingentet blev gjort ensartet for arbejdsløsheds-kasser med samme understøttelsessætser, således at bidraget er uafhængigt af ledigheden i såvel den enkelte kasse som i samfundet som helhed. I forbindelse hermed påtog det offentlige sig i forhold til kasserne og deres medlemmer ikke alene en forøget refusion af udgifterne under de nuværende forhold med et forholdsvist lavt ledighedsniveau, men derudover tillige den fulde risiko for stigning i understøttelsesudgifterne som følge af forøgelse i ledigheden. Det skete ved indførelsen af en refusionsordning, hvorefter arbejdsløsheds-kasserne får fuld refusion af den del af deres understøttelsesudgifter, der ikke dækkes af det fastsatte medlemsbidrag.

Det blev endelig vedtaget, at arbejdsministeren inden udgangen af indeværende år skal fremsætte forslag til lov om overgang pr. 1. april 1968 til de offentlige arbejdsanvisningskontorer af de funktioner, der i henhold til arbejdsløshedsloven påhviler de anerkendte arbejdsløsheds-kasser med hensyn til kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer.

Disse ændringer i arbejdsløshedsloven blev i februar måned vedtaget enstemmigt af folketinget på grundlag af en betænkning, som det af regeringen i 1964 nedsatte sagkyndige udvalg afgav i oktober måned sidste år.

I udvalget, hvori arbejdsmarkedets parter og de anerkendte arbejdsløsheds-kasser er repræsenteret, var der fuld enighed om de foreslåede ændringer og om forslaget om overgang af kontrol og anvisning fra arbejdsløsheds-kasserne til anvisningskontorerne. Denne enighed om indstillingen var

ikke udtryk for, at alle udvalgets medlemmer principielt var enige i alle de punkter, som indstillingen omfattede, men den var udtryk for, at man kunne gå ind for indstillingen som en helhed, fordi de forskellige parter på nogle punkter opnåede imødekommenhed over for deres ønsker imod til gengæld at fratage deres krav andre steder. Der er altså i virkeligheden tale om et kompromis mellem flere opfattelser, der har givet sig udtryk dels i de forbedringer af arbejdsløshedsloven, som blev vedtaget i februar, og dels i den overgang af kontrol og anvisning, som forudsattes gennemført.

Det nu foreliggende lovforslag er udarbejdet dels på grundlag af en betænkning, som er afgivet af en arbejdsgruppe, der på min anmodning har overvejet problemerne, dels på grundlag af en henvendelse fra arbejdsmarkedetsrådets til mig. I den nævnte arbejdsgruppe har der bl. a. været repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og de anerkendte arbejdsløsheds-kasser. Arbejdsgruppen har i hovedtræk tiltrådt forslaget i den her foreliggende skikkelse, bortset fra de ændringer, som den nævnte henvendelse fra arbejdsmarkedetsrådets har givet anledning til.

Jeg er klar over, at nogle af de foreslåede ændringer kan synes stridende mod tilvante forestillinger og traditioner, men her må jeg henvise til den enighed, der i februar måned var om forslaget både i folketinget og i arbejdsløshedsforsikringsudvalget af 1964, og til den enighed, der er opnået i arbejdsgruppen. Når de implicerede parter er enige, må det være naturligt at søge deres forslag gennemført.

Efter disse indledende bemærkninger vil jeg gerne kort gøre rede for indholdet af lovforslaget.

Det foreslås, at der skabes et enheds-system inden for den offentlige arbejdsanvisning, således at den del af anvisningen, der hidtil har ligget hos de anerkendte arbejdsløsheds-kasser, overgår til de offentlige arbejdsanvisningskontorer, og samtidig foreslås det at lade kontrollen med ledige medlemmer af anerkendte arbejdsløsheds-kasser overgå til anvisningskontorerne. Det vil altså kort og godt sige, at forbundene og arbejdsløsheds-kasserne fremtidig må henvise deres ledige medlemmer til arbejdsanvisningskontoret.

[Arbejdsministeren.]

Denne centralisering af anvisnings- og kontrolfunktionerne må betragtes som en konsekvens af den i februar måned gennemførte forøgelse af det offentlige andel af udgifterne til arbejdsløshedsstøttelsen. Når hertil kommer, at det offentlige også bærer den fulde risiko for merudgifterne ved forøget ledighed, er det fundet naturligt, at staten overtager anvisningen af arbejde, og at staten får ansvaret for kontrollen med medlemmernes arbejdsløshed.

Til opnåelsen af disse formål er det nødvendigt at foretage en væsentlig udbygning af de offentlige arbejdsanvisningskontorer. Hidtil har det været således, at arbejdsløshedskassemedlemmerne i almindelighed ikke har haft alt for langt til arbejdsløsheds-kassens kontor, hvor de har kunnet få anvist arbejde eller — hvis dette ikke er lykkedes — har kunnet blive afkontrolleret med henblik på udbetaling af arbejdsløshedsstøttelse. Denne service over for de arbejdsøgende må naturligvis oprettholdes. Det er derfor nødvendigt at foretage en sådan udbygning af kontorerne, at de arbejdsløse i langt de fleste tilfælde ikke får længere til anvisnings- og kontrolstedet end hidtil.

Det foreslås derfor, at der gives mulighed for efter behov at oprette afdelingskontorer. Det vil føre for vidt her og nu nærmere at redegøre for detaljerne vedrørende oprettelsen af sådanne kontorer og for konsekvenserne for de nuværende kontorer og især for kontorerne i hovedstadsområdet. Herom tillader jeg mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget og til arbejdsgruppens betænkning, der er optrykt som bilag til forslaget. Kun skal jeg nævne, at det er tanken at oprette afdelingskontorer (af forskellig størrelse) i en sådan indbyrdes afstand, at der normalt ikke vil være mere end 5-10 km for den arbejdsløse at tilbagelægge for at komme til anvisnings- og kontrolstedet.

Overgangen af anvisnings- og kontrolfunktionerne til arbejdsanvisningskontorerne bliver dog ikke fuldstændig. Som bekendt foreligger der særlige problemer for visse fagområder. Disse problemer har været overvejet af arbejdsgruppen, der finder, at det vil være nødvendigt som en overgangsordning at lade anvisning og kontrol for-

blive i visse arbejdsløhedskasser. Det drejer sig om det fagområde, der er omfattet af arbejdsløhedskasserne for sømænd, søfyrbødere og sørestaurationernes personale, for så vidt angår København og de øvrige steder i landet, hvor kasserne driver arbejdsanvisning, og om den del af bageri- og konditoriarbejdernes fagområde, der er dækket af den nuværende overenskomst mellem Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Københavns Bagerlaug.

Regeringen er enig heri, og der er derfor i lovforslaget medtaget en bestemmelse, der giver mulighed for en særordning, for så vidt angår ledighedskontrollen, og ligeledes er der i forslaget til lov om privat arbejdsanvisning, som jeg skal komme til om lidt, åbnet mulighed for særordninger for arbejdsanvisningen.

Under udvalgsbehandlingen i februar måned i folketinget af forslaget om forhøjelse af ydelserne i henhold til arbejdsløshedsloven m. v. blev der rejst spørgsmål om udvidelse af arbejdsanvisningens hjælpemidler til at fremme arbejdskraftens bevægelighed. Det drejer sig om rejsehjælp, flyttehjælp, hjælp til dobbelt husførelse og hjælp til fremskaffelse af bolig.

Også dette spørgsmål har været overvejet af arbejdsgruppen, der er fremkommet med forslag om forskellige forbedringer i den bestående ordning. Disse forslag har regeringen kunnet tiltræde.

Ydelserne bliver for forsikrede vedkommende i dag i et vist omfang udbetalt af arbejdsløhedskasserne. Anvisningskontorerne udbetaler disse former for hjælp til ikke-forsikrede og til forsikrede, som er medlemmer af kasser, der ikke har vedtaget at yde hjælp af denne art. Dette foreslås ændret, således at det i alle tilfælde er anvisningskontorerne, der udbetaler rejsehjælp, flyttehjælp, hjælp til dobbelt husførelse og hjælp til fremskaffelse af bolig.

Det foreslås samtidig, at ydelserne, der i dag er af forskellig størrelse for forsikrede og for ikke-forsikrede, fastsættes til samme beløb til de to grupper. Det formål, der tilstræbes med de omhandlede ydelser: arbejdskraftens bevægelighed, bør jo tilgodeses ligeligt for alle i samfundet, der er nødt til at finde sig i de ulemper, der opstår, fordi der ikke er arbejde at få på hjemstedet.

[Arbejdsministeren.]

For at lette forholdene for dem, der er nødt til at arbejde på et fremmed sted, foreslås det at give personer, der får hjælp til dobbelt husførelse, yderligere et tilskud svarende til udgifterne til en månedlig hjemrejse.

Herudover foreslås det, at der gives adgang til også at yde støtte til fremskaffelse af bolig for ikke-forsørgere og i yderst begrænset omfang til at yde tilskud til daglig befordring mellem hjemsted og arbejdsplads. Med forbillende i de svenske regler foreslås det endelig, at der gives mulighed for at yde hjælp til etablering af ny bolig i tilfælde, hvor en person har været nødt til at skifte bopæl på grund af arbejdsløshed eller truende arbejdsløshed.

Med baggrund i det nævnte folketingsudvalgs betænkning har arbejdsgruppen drøftet muligheden af en ændring af de eksisterende tilsynsråd, således at de omdannes til lokale arbejdsmarkedsråd, hvor alle arbejdsmarkeds spørgsmål på det lokale plan kan tages op til behandling. Gruppen har dog ikke fundet det muligt at fremsætte forslag om en sådan ordning, allerede fordi der i lovgivningen og i opbygningen af centrale administrative organer, der behandler disse spørgsmål, er tale om en vis opsplitning, der vil vanskeliggøre en samling på det lokale plan.

Imidlertid har arbejdsmarkedsrådet peget på den betydning, som det under det fremtidige anvisningssystem vil få, at kontakten mellem erhvervsvirksomhederne og den offentlige arbejdsanvisning udbygges væsentligt. Rådet har under henvisning hertil stillet forslag om en omdannelse af tilsynsrådene til lokale arbejdsmarkedsnavn med bredere sammensætning og videregående funktioner. På grundlag heraf har regeringen stillet forslag om en sådan omdannelse.

Som jeg gjorde opmærksom på allerede sidste efterår, da jeg fremsatte forslaget til forhøjelse af understøttelsessatserne m. v., vil de her foreslåede ændringer af arbejdsløshedsloven medføre visse merudgifter for det offentlige.

I bemærkningerne til lovforslaget er statens årlige merudgifter til driften af anvisningskontorerne og til arbejdsdirektoratet anslået til ca. 11 mill. kr. Derudover bliver

der dog tale om en engangsudgift på ca. 3 mill. kr. til etablering. Som anført i bemærkningerne må de foretagne beregninger dog ifølge sagens natur hvile på et yderst usikkert skøn.

Dernæst vil jeg omtale forslag til lov om privat arbejdsanvisning m. v.

Den gældende lov om privat arbejdsanvisning blev vedtaget i 1933 som en social beskyttelseslov. Den havde — og har stadig — til formål at beskytte arbejdsløse imod udnyttelse af den erhvervsmæssigt drevne private arbejdsanvisning, som i virkeligheden ofte ikke gav de arbejdssøgende bedre chancer for at få arbejde end de offentlige arbejdsanvisningskontorer og andre bureauer, der uden vederlag anviser arbejde.

Trangen til beskyttelse af de arbejdssøgende er naturligvis størst i perioder med stor arbejdsløshed, men selv under gunstige beskæftigelsesforhold har loven om privat arbejdsanvisning sin betydning.

Spørgsmålet om ændring af loven har været drøftet i arbejdsgruppen i forbindelse med drøftelsen af ændringer i arbejdsløshedsloven. Gruppens indstilling findes i den betænkning, som er optrykt som bilag til det lige nævnte forslag til ændringer i arbejdsløshedsloven.

I gruppen er der enighed om, at forslaget om overførelse af anvisning og kontrol fra de anerkendte arbejdsløshedskasser til anvisningskontorerne, hvorved der tilsigtes en koncentration og effektivisering af hele arbejdsformidlingsapparatet, nødvendigvis må få konsekvenser for mulighederne for at udøve privat arbejdsanvisning.

Hertil kommer, at det må være et formål i sig selv at yde de arbejdssøgende en endnu bedre beskyttelse mod udnyttelse end hidtil. Det er endelig nævnt, at en begrænsning af den private arbejdsanvisning vil være bedst stemmende med internationale konventioner.

Arbejdsgruppen er af den opfattelse, at privat arbejdsanvisning principielt bør forbydes, altså også den form for anvisning, der hidtil lovligt er udøvet med dispensation i henhold til den gældende lov, samt vederlagsfri arbejdsanvisning, som den gældende lov slet ikke omtaler.

Da det imidlertid ikke kan udelukkes, at der — i hvert fald i en overgangstid, indtil

[Arbejdsministeren.]

arbejdsanvisningskontorrene efter udbygning fuldt ud kan magte alle former for arbejdsanvisning — vil være et behov for privat arbejdsanvisning, finder gruppen det rimeligt, at der gives adgang til at dispensere fra forbuddet mod privat arbejdsanvisning efter en behovsbetragtning i hvert enkelt tilfælde. For de virksomheder og enkeltpersoner, der i dag driver privat arbejdsanvisning, bør det dog være en forudsætning, at de indgiver ansøgning til arbejdsdirektoratet om tilladelse til fortsat privat arbejdsanvisningsvirksomhed inden 1 år efter ikrafttrædelsen af nyordningen, d.v.s. inden 1. april 1969.

Arbejdsgruppen har endvidere drøftet den virksomhed, der udøves af de såkaldte vikarbureauer. Denne virksomhed er ikke anset for at være i strid med den gældende lov af 1933, fordi bureauerne er organiseret som entreprenørvirksomheder. Gruppen mener, at der bør sættes snævre grænser for denne virksomhed, fordi der er et stort behov for beskyttelse af de udsendte vikarer.

Da det imidlertid er vanskeligt at afgrænse vikarbureauer fra anden entreprenørvirksomhed, som der ikke er de samme grunde til at søge reguleret, har det ikke været muligt for gruppen at fremkomme med en endelig indstilling om spørgsmålet. Spørgsmålet trænger i øvrigt efter gruppens opfattelse til at blive undergivet en tilbundsgående undersøgelse, men en sådan har man ikke ment at kunne foretage inden for rammerne af den tid, som arbejdsgruppen havde til sin rådighed, under hensyn til, at lovforslaget skal fremsættes for tinget inden udgangen af 1967.

Arbejdsgruppen har derfor måttet nøjes med at pege på de foreliggende 3 muligheder, som efter gruppens opfattelse foreligger, enten at udslyde spørgsmålets løsning, indtil en tilbundsgående undersøgelse er foretaget, eller at foreslå forbud mod vikarbureauvirksomhed eller at foreslå tilsyn med disse virksomheder.

Regeringen kan i det hele tiltræde arbejdsgruppens betragtninger vedrørende reglerne om privat arbejdsanvisning, og det foreliggende lovforslag tilsigter derfor en gennemførelse af regler i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår spørgsmålet om vikarbureauerne, er regeringen enig med arbejdsgruppen i det ønskelige i en dybtgående undersøgelse af hele problemet. En sådan undersøgelse er nu igangsat, idet der er nedsat et arbejdsudvalg, der er anmodet om snarest at afgive en indstilling om spørgsmålet. Udvalget har blandt sine medlemmer repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og for de anerkendte arbejdsløshedskasser. Foreløbig har regeringen derfor ment det rigtigst at nøjes med at foreslå, at vikarbureauerne undergives offentligt tilsyn. Der er derfor optaget en almindelig holdt bestemmelse i lovforslaget om, at disse virksomheder, der defineres som virksomheder (og enkeltpersoner), der udlejer arbejdskraft, hvis ansættelse hos udlejeren kun omfatter det enkelte udlejningsforhold, kan undergives tilsyn efter regler, der fastsættes af arbejdsministeren.

Jeg håber, udvalget vil kunne afslutte sine overvejelser inden færdigbehandlingen af det foreliggende lovforslag, således at hele problemet kan afklares med den lovgivning, der her foreslås. Som det er anført i bemærkningerne til forslaget, kan der blive tale om en ændring af reglen om tilsyn, hvis udvalgets indstilling gør dette nødvendigt.

Som det fremgår af de to lovforslag, er det hensigten, at de skal træde i kraft den 1. april 1968. Dette er i overensstemmelse med, hvad der blev vedtaget enstemmigt af dette høje ting i dettes sidste samling.

Jeg vil gerne i forbindelse hermed understrege betydningen af, at denne nyordning får den bedst mulige start, hvilket må være i alle parter interesse, og at en meget grundig forberedelse, navnlig ude på de enkelte arbejdsanvisningskontorer, derfor er nødvendig.

Som det fremgår af bemærkningerne og bilagene til forslaget til lov om ændring af arbejdsløshedsloven, er der da også allerede inden fremsættelsen udført et meget væsentligt forberedende arbejde, men ifølge sagens natur kan en del problemer af praktisk og teknisk art dog først tages op til endelig løsning, når folketinget har taget stilling til forslagene. Dette går jeg ud fra at man vil være opmærksom på ved behandlingen af lovforslagene også i det udvalget, der forventes nedsat.

[Arbejdsministeren.]

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de to lovforslag til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, natarbejde i bagerier samt arbejdstidsregler m. v. for erhvervschauffører), forslag til lov om ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Beskyttelse mod ioniserende stråling) samt forslag til lov om ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

Som bekendt har denne lovgivning igennem nogen tid været genstand for revision ved et samarbejde med arbejdsmarkedets hovedorganisationer m. fl. inden for arbejdsrådets rammer.

Denne gennemgang er nu tilendebragt, og jeg har fra arbejdsrådet modtaget indstilling om en lang række ændringer i de 3 arbejderbeskyttelseslove, som parterne er enedes om. Forinden jeg kan fremsætte et samlet lovforslag på grundlag af samtlige af rådet indstillede ændringsforslag, vil det imidlertid være nødvendigt at foretage en teknisk gennemgang af forslagene i ministeriet; det samlede lovforslag vil derfor næppe kunne fremsættes før om et par måneder.

Jeg har imidlertid fundet det rigtigst at udtage de i dette lovforslag indeholdte særlig presserende ændringsforslag af den almindelige lovrevision til forlods behandling her i det høje ting.

Lovforslaget har 3 formål.

For det første tilsigtes at skabe hjemmel for at bringe de i lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 27 A indeholdte regler om beskyttelse af arbejdstagere mod ioniserende stråling til anvendelse på enhver, der ved sin beskæftigelse udsættes for ioniserende stråling. Lov om almindelig arbejderbeskyttelse og de to andre arbejderbeskyttelseslove bringes hermed på dette punkt i overensstemmelse med de under indenrigsministeriet hørende lovbestemmelser herom i lov nr. 94 af 31. marts 1953 om brug m. v. af radioaktive stoffer, der

ikke begrænser den personkreds, der er omfattet af loven.

Forslaget tilsigter dernæst at gennemføre visse lempelser i de i lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 31 indeholdte regler om forbud mod natarbejde i bagerier og konditorier, som fagets arbejdsgiver- og arbejderorganisationer er blevet enige om at foreslå. Forslagets formål er for det første at opnå, at der for bagerivirksomheder, som drives som enkeltmandsfirmaer, bliver samme adgang til at beskæftige 1 person i bageriet i spærretiden, som efter loven består af virksomheder, som drives af flere i forening eller i selskabsform. Herved opnås bl. a., at erhvervshæmmede bagermestre og bagerenker, der henholdsvis på grund af sygdom eller på grund af manglende faglig uddannelse ikke er i stand til selv at arbejde i bageriet, får adgang til uden særlig tilladelse at lade en medarbejder arbejde i bageriet i spærretiden. Parterne er dernæst blevet enige om at foreslå lempelser i forbuddet mod natarbejde i tiden fra torsdag kl. 20 til søndag kl. 20 og for så vidt angår virksomheder, der har væsentlig produktion til sommerferieområder.

Endelig tilsigter lovforslaget at skabe mulighed for med hjemmel i lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 31 at udfærdige nærmere regler for hvileperioder, maksimalt tilladelige kørselsperioder etc. for førere af køretøjer i international vejtransport og at skabe hjemmel for fastsættelse af regler for hvileperioder ved indenlandsk transportarbejde.

Som der er gjort nærmere rede for i bemærkningerne til lovforslaget, er baggrunden for forslaget i denne henseende, at det vil være ønskeligt at bringe arbejderbeskyttelseslovgivningen i overensstemmelse med den i FN's økonomiske kommission for Europa udarbejdede overenskomst om arbejdsforhold for mandskab i køretøjer i international vejtransport, således at den danske tilslutning til overenskomsten for så vidt er forberedt. Jeg skal herved bemærke, at spørgsmålet om Danmarks ratifikation af konventionen på et senere tidspunkt vil blive forelagt for det høje ting af ministeren for offentlige arbejder.

Spørgsmålet om arbejdsvilkårene for danske chauffører, der er beskæftiget i inter-